

PARS PRIMA PNEUMATOLOGIÆ.

DE DEO ET IPSIUS ATTRIBUTIS.

Cum ex actuali proposito nostro præsentibus Philosophicæ Institutionibus alumnis seminariorum præcipue sint destinatæ, et velut exordium ad theologiam esse debeant, de tribus pneumatologiæ partibus modo assignatis juxta Scripturam, traditionem et rationem simul tractaturi sumus.

Duæ quæstiones gravis ponderis hic pertractandæ occurrunt, quarum prima de existentia Dei, et secunda de ejus attributis.

QUÆSTIO PRIMA.

DE EXISTENTIA DEI.

Dei existentiam astruere nos cogit detestanda perversitas quorundam hominum, qui, spreto rationis lumine et excusso omnis religionis jugo, ut cupiditatibus liberior indulgeant, in insipienti corde suo exclamare non erubescunt: *Non est Deus* (Ps. XIII, 1). Isti homines *atheï* dicuntur, id est, sine Deo. Qui vero existentiam Dei agnoscunt, vocantur *theistæ*: dicuntur etiam *deistæ*; sed posteriori hoc nomine pessimi alii designantur homines, qui, Deum admittentes, quamlibet religionem revelatam audacter rejiciunt.

Distinguuntur *atheï speculativi* et *atheï practici*. *Atheï speculativi* sunt illi qui Dei existentiam non agnoscunt, et *atheï practici* ii sunt qui Deum agnoscetes, vivunt sicut persuasum haberent Deum non existere: *Quorum Deus venter est* (Paul. ad Philipp. III, 19), etc.

Atheï speculativi possunt esse *negativi* vel *positivi*.

Atheï negativi ii dicuntur qui Deum ignorant, et *positivi* sunt illi qui Dei existentiam negant et suam negationem rationibus fulcire conantur. Dicuntur etiam *systematici*.

Quando de existentia Dei tractare intendimus, non supponimus illum ignorari et ope discussionis exquirendum esse: sed, fide in ipsius existentiam jam data et manente firmissima, investigamus argumenta quibus ipsius existentia et attributa astrui et ordinari possint.

Si autem occurrerent *atheï speculativi*, hæc argumenta ad eos illuminandos valde inservirent; videbitur enim infra quam sint clara et invicta, imo et omnibus intelligentiis, pleraque saltem, obvia.

Primum disputari posset an revera sint *atheï* qui sophismatibus decepti, persuasum habeant Deum non existere; sed multos dari *atheos practicos* luctuosa constat experientia.

His notatis, præsentem quæstionem in duo dividemus capita: in primo de theismo et atheismo inter se comparatis dicemus, et in secundo præcipua referemus argumenta quibus existentia Dei demonstratur.

CAPUT PRIMUM.

DE THEISMO ET ATHEISMO INTER SE COMPARATIS.

Quinque institui possunt quæstiones circa theismum et atheismum, videlicet: 1° an quis prudenter manere possit indifferens circa Dei existentiam; 2° an ex atheismo sequantur incommoda; 3° an theismus præstantior et optabilior sit atheismo; 4° an tutior; 5° an atheismus polytheismo sit pejor. Has quæstiones in totidem articulis solvemus.

ARTICULUS PRIMUS.

AN QUIS PRUDENTER MANERE POSSIT INDIFFERENS CIRCA DEI EXISTENTIAM.

Cum certum sit multos esse *atheos practicos*, qui, terrestribus inhærentes, ne oculos quidem ad Deum suble-